

37683

Redovne vaje

za

slovensko gasilstvo.

—o—

Razložil
Fran Barle.

Ponatis iz „Gasilca“.

V Ljubljani, 1906.

Založil zvezni tajnik. Natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

J. C. GERBER

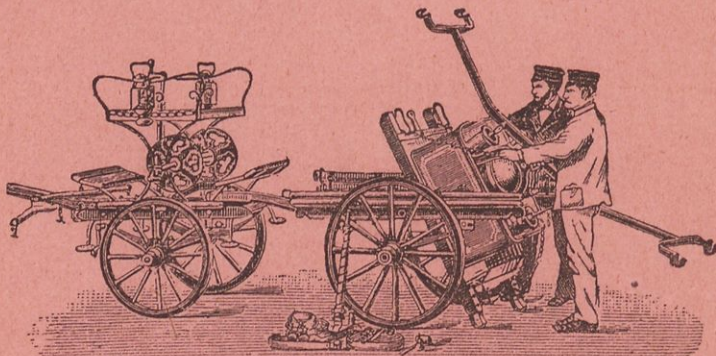
trgovina s papirjem in knjigoveznica
Ljubljana, Kongresni trg.

Zaloga uradnih knjig za gasilna društva
in sicer:

„Osnovnik“ po K 4.40. „Službeni zapisnik“ po K 4.40.
Blagajniške knjige in zapisniki.

Prva gornje-avstrijska naprava gasilnih orodij in oprave

KONRAD ROSENBAUER v Lincu.

Sesalne brizge vsakega sestava, lastni izdelek. Strešne, kljukaste, vti-
kalne in mehanične pomikalne lestve. Oprava za plezalice in šarže.

Izvrstne konopne cevi neprekosljive dobrote.

Razsvetljevalne priprave in glasbila.

Sanitetne oprave in dimne krinke.

Ceniki zastonj in franko. Olajševalni plačilni pogoji.

Redovne vaje

za

slovensko gasilstvo.

Razložil
Fran Barle.

(Ponatis iz «Gasileca».)

V Ljubljani.

Založil zvezni tajnik. — Natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

1906.

Predgovor.

Kdor je gasilec, sokol in morebiti tudi vojak, ki je prebiral Komelj-Sočebnanov vojaški vežbovnik, ve kako živo potrebujemo Slovenci enotnih «redovnih vaj». Za eno in isto vajo imajo gasilec, sokol in Komelj različna povelja.

Ker je neogibna potreba, da se vsa gasilna in tudi druga društva s slovenskim poveljevanjem privadijo enotnemu poveljevanju, odločil sem se razložiti redovne vaje slovenskemu gasilstvu tako, da so prilagodene redovnim vajam slovenskega sokolstva in pa redovnim vajam češkega gasilstva.

V pomoč so mi bili nastopni spisi: A. L. Seidl, «Cvičeni pořadová», 1898; J. Pechan, «Cvičeni pořadová», «Sokol», 1887; V. Murnik, «Redovne vaje», 1897 in «Slovenski Sokol» 1904.

Skromna moja želja je, da se vsa slovenska gasilna društva poprimajo teh «redovnih vaj» in da izgine raznoliko poveljevanje na Slovenskem.

Razlagatelj.

Uvod.

Namen redovnim vajam je, izvežbati ude tako, da nastopajo posamezniki in redovne tvorbe (skupine) pri vsakojakih nastopih enako in v gotovem redu.

Redovne vaje imenujemo na povelje izvajane premene redovnih tvorb, to je skupin, urejenih po gotovih načelih.

Redovne tvorbe so: člen, četa, zbor in prapor.

Člen je vrsta najmanj šest udcv, stojećih v ravni črti, v določeni razdalji, drug poleg drugega ali drug za drugim. Četa sestoji iz dveh členov, zbor iz dveh do štirih čet, prapor iz dveh do štirih zborov. Členi so združeni v čete, čete v zборе in zbori v prapore. Redovne vaje izvajamo na mestu, z mesta in med pohodom (korakanjem).

Premene redovnih tvorb se tičejo oblike, smeri in hitrosti.

Premeno oblike imenujemo, če se spremeni način razvrstitve v določeno tvorbo. Smer se spremeni, če so udje po izvedbi vaje obrnjeni drugam, kakor so bili pred izvedbo vaje. Hitrost premenimo s hitrejšim ali počasnejšim korakanjem.

Premene so istočasne ali pa raznočasne. Istočasne so premene, če jih izvajajo hkratu vsi udje (čete, zbori), če pa prehajajo drug za drugim v zahtevano tvorbo, imenujemo to premeno raznočasno. Premene se izvajajo čelno, bočno ali pa prečno.

Čelno se izvajajo premene, če imajo po izvedbi vaje udje isto smer, kakor prej; bočno, če se zasučejo za 90° okoli podolžne svoje osi; prečno, če se zasučejo za 45° .

Redovne vaje se vrše na povelje. Ud, ki vadi, se imenuje vaditelj, udje, ki se vadijo, pa se imenujejo udje ali vajenci. Vaditelju se je vedno postaviti tako, da vse ude dobro vidi in da ga udje dobro slišijo. Vaditelju je vsako vajo najprvo razložiti, če treba, pokazati, potem šele poveljuje.

Povelje imenujemo besede, ki izražajo kratko in razločno namen vaditelja.

Povelje sestoji praviloma iz napovedi in povelja v ožjem zmislu. V napovedi povemo, kaj hočemo in kako hočemo, da se izvede; povelje v ožjem zmislu pa da znamenje, kdaj je izvesti premeno.

Na pr.: «Zastop! v desno — v bok!» «Zastop v desno» je napoved. S tem vaditelj naznani, da hoče zastop in da ga hoče na desno. Na povelje «v bok!» se izvede premena.

Napoved se izgovori glasno in razločno, povelje (v ožjem zmislu) naglašeno, s povzdignjenim glasom. Med napovedjo in poveljem naj bo trenutek prestanka, da udje pomislijo na premeno, katero zahteva napoved.

Pri redovnih vajah deluje posameznik kot ud večje celote. Da more celota vaje lepo in gladko izvajati, je treba najpopreje izuriti posameznika.

• Prvi del.

Vadba posameznika.

Stoja. Na povelje:

«Pozor!»

zavzame ud temeljno postavo. Temeljno postavo ali petostično stojjo zavzamemo, kadar se peti tiščita, palca pa sta drug od drugega oddaljena za dolžino stopala.

Glavo je držati pokoncu, brade ni moliti naprej, usta je imeti zaprta, dihati je skozi nos.

Rami je držati ravno in se ne smeta vleči navzgor. Lopatici je toliko nazaj potegniti, da se napno prsi. Trebuha ni niti napenjati, niti preveč vleči k sebi. Malo navzad potegnjeni, v laktih nalahko napeti roki, naj se s sklenjenimi, rahlo skrčnimi prsti dotikata vnanje strani stegen. Koleni morata biti popolnoma, toda ne krčevito napeti. Peti bodita v ravni črti druga tako blizu druge, kolikor to dopušča telesna rast. Stopali bodita enakomerno ven obrnjeni, pri prstih za dolžino stopal oddaljeni drugo od drugega, na peti stiknjeni. Telesna teža naj počiva na prstih obeh nog, to dosežemo na ta način, da se nagnemo nalahkoma naprej. V tej stoji je vztrajati udu, dokler vaditelj ne poveljuje:

«Odmor!»

Pri odmoru ni, da bi moral ud biti strumen. Leva noga mora ostati na mestu, z desno pa se sme gibati. Pri «odmoru» se ud ne sme odstraniti od odkazanega mesta, izven če mu vaditelj to dovoli.

Če ud na povelje vaje ni napravil tako, kakor je predpisano, zapove vaditelj:

«Znova!»

in ud se vrne v ono stojjo, v kakršni je bil pred poveljem.

A. Vaje na mestu.

Obrati. Obrnemo se, če zasučemo telo okoli podolžne telesne osi. Zasuk za 45° imenujemo četrti obrat (četrt obrata), za 90° polovni obrat (poluobrat), za 180° celi obrat.

Obrate delamo takole: Z obratom istoimensko nogo — to je nogo, ki je na strani, kamor je izvršiti obrat — zavrtimo na peti (za 45°, 90° ali 180°), dvignivši prste noge, drugo na prstih, dvignivši peto. Z istoimensko nogo stopimo na celo stopalo, z drugo pa zdrsnemo po najkrajšem potu k istoimenski nogi v petostično stoji. Gibi nog in telesa se morajo izvršiti kar najhitreje.

1.) S polovnim obratom prehajamo:

a) iz čelne v bočno postavo, na desno ali levo, na povelje:

«V desno (levo) — v bok!»

b) iz bočne v čelno postavo, na levo ali desno, na povelje:

«V levo (desno) — s čelom!»

2.) S celim obratom na levo (celi obrati na desno pri redovnih vajah niso v rabi) prehajamo:

a) iz prvotne čelne in bočne v obrnjeno čelno in bočno postavo, potem iz obrnjene bočne zopet v prvotno bočno postavo na povelje:

«S čelom — vzad!»

b) iz obrnjene čelne v prvotno čelno postavo na povelje:

«S čelom — spred!»

3.) S četrtnim obratom prehajamo:

a) iz čelne in bočne v prečno postavo, na desno ali levo, na povelje:

«Na desno (levo) — vprek!»

b) iz prečne v prvotno čelno postavo, na levo ali desno, na povelje:

«Premo — s čelom!»

c) iz prečne v prvotno bočno postavo, na levo ali desno, na povelje:

«Premo — v bok!»

B. Vaje z mesta.

Pohod (korakanje). Pohod je hoja določene hitrosti in z določeno dolgimi koraki.

1.) **Pohod naprej.** Po načinu in hitrosti korakanja ter po dolgosti korakov razločujemo: dolgi korak, kratki korak, hitri korak in tek.

a) Dolgi korak iz stoje napravimo na povelje:

«Stopoma — stopaj!»

Na napoved «stopoma» prenese ud celo telesno težo na desno nogo, da lahko in hitro stopi z levo. Na zadnji zlog povelja «stopaj!» privzdigne levo nogo, v kolenu nekoliko skrčeno, nato jo hitro iztegne in na celo stopalo, s prsti od sebe obrnjenimi, položi na tla, za 75 cm pred desno nogo. Obenem je telesno težo prenesti na levo nogo. Ob istem času, ko stopi z levo nogo na tla, vzdigne peto desne noge in jo potegne z navzdol obrnjenimi prsti, tikoma nad tlemi mimo leve in stopi, kakor prej z levo nogo. Roki je pri korakanju gibati prosto in neprisiljeno. V eni minuti je napraviti 115 do 118 korakov.

b) Kratki korak je polovico krajši od dolgega, hitrost pa kakor pri dolgem koraku.

Povelje se glasi:

«S skračenim korakom — stopaj!»

c) Hitri korak. Dolgost je taka, kakor pri dolgem (navadnem) koraku, hitrost pa 125 do 130 korakov na minuto.

Povelje je:

«S hitrim korakom — stopaj!»

d) Za tek velja povelje:

«V teku — tek!»

Na «v teku» skrči ud v pest stisnjeni roki na prsi in prenese težo telesa na desno nogo. Na «tek!» poskoči za 90 cm naprej na prste leve noge, nato na prste desne noge itd. Telo bodi naklonjeno naprej. Hitrost: 150 do 160 korakov na minuto.

2.) **Pohod nazaj**, v nasprotni smeri od pohoda naprej, se izvaja le na kratke razdalje. Korak nazaj meri toliko kakor kratki korak naprej.

Na povelje:

«Vzad — stopaj!»

stopimo najprvo z levo, potem pa z desno nogo nazaj.

Vse vrste pohoda naprej in nazaj, kakor tudi tek, ustavimo na povelje:

«Postati — stoj!»

Po izgovorjenem «stoj!» je narediti še en korak naprej (nazaj, v pohodu nazaj) in potem tisto nogo, na katero se je glasilo povelje, hitro pritegniti k drugi in obstati mirno v peto stični stoji.

C. Vaje med pohodom.

1.) Pohodne premene.

Pohodne premene so pohodi iz ene vrste pohoda v drugo med korakanjem, in sicer:

a) iz pohoda z dolgimi koraki prehajamo v pohod s kratkim korakom na povelje:

«Skrati — korak!»

b) iz pohoda s kratkimi koraki preidemo v pohod z dolgimi koraki na povelje:

«Dolgi — korak!»

c) iz pohoda z dolgimi koraki preidemo v pohod s hitrimi koraki na povelje:

«Hitri — korak!»

d) iz pohoda s hitrimi koraki se vrnemo v pohod z dolgimi koraki na povelje:

«Zmerni — korak!»

e) iz vseh pohodov prehajamo v tek na povelje:

«V teku — tek!»

f) iz teka se vrnemo v pohod z dolgimi koraki na povelje:

«Stopoma — stopaj!»

Poslednje povelje je dati tako, da se «paj!» glasi na levo nogo, ko stopi na tla. Ud napravi še tri skoke in potem napravi z levo nogo dolgi korak.

g) Korak menjamo na povelje:

«Menjaj — korak!»

Na «korak!» stopi ud s podvojeno hitrostjo z dotično nogo k peti druge noge, s katero sedaj s podvojeno hitrostjo zopet prestopi in potem nadaljuje navadni pohod.

2.) Obrati.

Med pohodom se izvajajo obrati na ta način, da se razkoračeni nogi zavrtita obe na prstih, na kar istoimenska noga prestopi v zaukazano smer. Povelje (v ožjem zmislu) se glasi na istoimensko nogo, z drugo nogo pa stopimo še za en korak naprej.

Povelja so ista kakor za obrate na mestu.

Drugi del.

Vaje v členu.

Člen napravimo, če postavimo več udov v eno vrsto. Člen ima tri dele, in sicer desno krilo, sredo in levo krilo. Uda, ki sta na členskih koncih (krilih), imenujemo krajnika (desni, levi). Ud v členski sredi se zove srednjik.

Člen ima dve obliki, in sicer red in zastop.

1.) **Red** je člen v čelni postavi. Udje stoje po velikosti (največji na desnem krilu) drug poleg drugega, v ravni črti, v tesnem razstopu, to je, med ramami mora biti za štiri prste prostora.

↑
𐌲
N L D L D L D V *

(Red.)

2.) **Zastop** je člen v bočni postavi; vanj preidemo iz reda s poluobratom. Udje stoje drug za drugim za skračen korak oddaljeni.

↑
𐌲
V
D
L
D
L
D
L
N

(Zastop.)

3.) **Nastop.**

Členska temeljna postava je red.

* V = desni krajnik ali vodnik, N = levi krajnik ali nadzornik,
D = desni, L = levi; pušica pomeni, kam je člen obrnjen.

Na povelje:

«Nastop v — red!»

se postavi srednjik tri korake pred vaditelja, obrnjen proti njemu. Drugi udje se postavijo po velikosti na desno in levo srednjika.

Nastop se mora hitro in tiho izvršiti ter se je brez povelja uravnati po desnem krajniku.

Na povelje:

«Razhod!»

se udje razidejo.

A. Vaje na mestu.

1.) **Uravnava.** Če se vaditelju udje ne zde dobro uravnani, veli:

«V desno (levo) se — ravnaj!»

Vsi udje izvzemši desnega (levega) krajnika, obrnejo hkratu glave na desno (levo). Trupla ni naprej nagibati ali zasukati na stran uravnave, ravno tako ni glave na to stran klanjati ali jo povešati naprej. Ud, če treba, popravi razstop, uravnava pa se s tem, da stopa naprej ali nazaj, dokler ne vidi z desnim (levim) očesom lica svojega desnega (levega) soseda, z drugim pa obrisa krajnikovega obraza, ki gleda naravnost naprej. Kdor vidi več, se pomakne nazaj, kdor vidi manj, se pomakne naprej.

Vaditelj stopi pri uravnavanju na krilo, na katero se uravnava, za nekaj korakov od krajnika, in daje primerna navodila za urnavo.

Kadar smatra vaditelj red za pravilno uravnan, stopi predenj in veli:

«Premo — glej!»

na kar udje glave zasučejo zopet naravnost. Zastop se uravnava na povelje:

«Krij!»

Udje se uravnajo eden za drugega tako, da vidijo samo svojega prednjika.

Ce hoče imeti vaditelj v redu večji razstop veli:

«Na levo (desno) — razstop!»

in udje se razmaknejo tako, da so za korak oddaljeni eden od drugega. Za večji razstop je napovedati korake.

Na povelje:

«Na desno (levo) — sestop!

se udje zopet zbližajo na prvotno razdaljo, to je, 4 prste.

Če vaditelj hoče, da se razstop izvrši od srede, veli:

«Od srede — razstop!»

in potem:

«K sredi — sestop!»

2.) Pozdrav. Na povelje:

«Dajte — čast!»

vzdignejo udje desno roko hitro do pokrivala tako, da se ga konci prstov dotikajo. Dlan je obrnjena k licu in na lahko stegnjena, prsti so staknjeni in palec prislonjen k drugim prstom, lakt je pritegniti k trupu.

Po treh četrtinskih taktih zdrsne roka brez povelja hitroma v prejšnjo lego na stegno.

3.) Obrati glave.

Na povelje:

«Člen, desno (levo) — glej!»

obrnejo vsi udje glavo na desno (levo) stran toliko, da je desno (levo) oko na sredi trupa.

Na povelje:

«Premo — glej!»

obrnejo vsi udje glavo zopet v prvotno smer.

4.) Obrati.

Obrate izvajajo vsi udje istočasno tako, kakor so popisani pri vadbi posameznika.

S poluobratom prehajamo:

a) iz čelne postave (reda) v bočno postavu (zastop) na povelje:

«Zastop! v desno (levo) — v bok!»

b) iz bočne v čelno postavu (iz zastopa v red) na povelje:

«Red! v levo (desno) — s čelom!»

S četrtnim obratom prehajamo:

a) iz čelne in bočne postave (iz reda in zastopa) v prečno postavu na povelje:

«Prečno! na desno (levo) — vprek!»

b) iz prečne v prvotno čelno postavo (red) na:

«Premo — s čelom!»

c) iz prečne v prvotno bočno postavo (zastop) na povelje:

«Premo — v bok!»

Namesto dvakratnega četrtnega obrata na isto stran, je bolje rabiti poluobrat.

S celim obratom (vedno na levo) prehajamo:

a) iz prvotne čelne in bočne v obrnjeno čelno in bočno postavo; iz obrnjene bočne zopet v prvotno bočno postavo na povelje:

«S čelom — vzad!»

b) iz obrnjene čelne v prvotno čelno postavo na povelje:

«S čelom — spred!»

Napačno pa tudi ni, če se v obeh slučajih poveljuje:

«S čelom — vzad!»

Iz prečne postave celih obratov ne delamo.

B. Vaje z mesta.

1.) Pohod.

Posamezne vrste pohoda so navedene pri vadbi posameznika. Povelja so ista. Vsem udom je hkratu stopiti z levo nogo.

a) Čelni pohod je korakanje v redu. Udom je paziti, da ostanejo uravnani in da imajo pravilni razstop. Vodnik, to je krajnik, po katerem se je ravnati, je navadno na desnem krilu. Če hoče vaditelj, da se udje ravnajo po drugem krajniku ali srednjiku, veli:

«Vodnik na levi (desni)!»

ali:

«Vodnik v sredi!»

Da more vodnik natanko v smeri reda korakati, naj si izbere kak predmet naravnost pred seboj, proti kateremu naj stopa. Od pravilnega korakanja vodnikovega je navadno odvisno enakomerno in uravnano korakanje vsega člena. Udom je tuintam obrniti glavo proti vodniku, da se prepričajo, če so uravnani. V uravnavo in v pravilni razstop je preiti polagoma. Tu velja pravilo: pazi na ravno črto, pritisku z vodnikove strani se umikaj, pritisku z nasprotne strani pa kljubuj.

b) Bočni pohod je vaditi najpreje, ker je lažji od drugih pohodov. Udje korakajo v zastopu. Sprednji krajnik stopi z dolgim korakom, drugi udje s skračenimi koraki in šele potem z dolgimi koraki, ko nastane prostor za to. Udje morajo vodnika (krajnika), ki mu je stopati v smeri zastopa, natančno kriti in vzdržati pravilni razstop. Razstop med korakanjem mora biti tak, da je mogoče korakati z dolgim korakom.

c) Prečni pohod je korakanje v prečni postavi.

Na povelje:

«Prečno! na desno (levo) — **vprek!**»

je udom ostati v prečni smeri tudi med pohodom.

V L D L D L D V

V L D L D L D V

Če vaditelj hoče, da udje nimajo enakega koraka, veli:

«Zmeti — korak!»

na kar vsak ud stopa poljubno.

Korak se zopet izenači na povelje:

«Enak — korak!»

Na povelje:

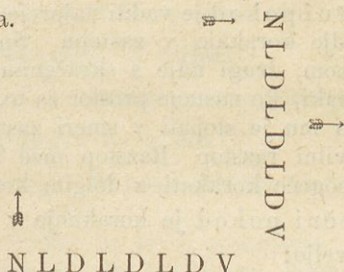
«Postati — stoj!»

se je vsem udom hkratu ustaviti. Člen mora biti uravnan, oziroma krit.

2.) Zavoji in izprečitve.

Zavoji so obrati člena kot celote. Zavoj je istočasen ali pa raznočasen. Istočasen je zavoj, če vsi udje hkratu, raznočasen pa, če udje drug za drugim preidejo v novo smer. Istočasno zavija red, raznočasno pa zastop.

a) Zavoj reda.

Na povelje:

«V desno (levo) zavij — stopaj!»

prestopijo vsi udje in korakajo v lokih. Krajnik na osnem krilu stopa s kratkim, ostali udje pa, čimbolj so oddaljeni od osnega krila, v tem daljšem koraku. Osni krajnik koraka s skračenim korakom v loku, čigar polumer meri dva koraka. Udom se je ravnati po zavojnem krajniku. Tu velja zopet pravilo: pritisku s strani osnega krajnika se umakni, pritisku z nasprotne strani kljubuj in pazi na ravno črto.

Red zavija dotlje, da se glasi povelje:

Postati — stoj!

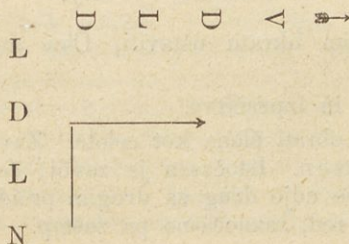
na kar se red ustavi, kakor že opisano, ali pa povelje:

«V premo — mer!»

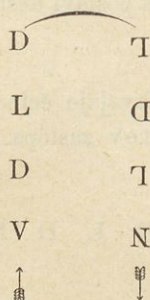
na kar prestopijo vsi udje z dolgimi koraki v smeri, katero imajo ob trenutku povelja.

b) Zavoj zastopa.

Zavoj zastopa se izvrši na ista povelja, kakor zavoj reda. Vsi udje prestopijo hkratu, takoj pa zavije le prvi ud, vsi drugi pa šele prišedši na mesto, kjer je zavil prvi. Vsak sledeči ud stopa toraj z dolgimi koraki v premi smeri do mesta, kjer je zavil njegov prednjik. Zavoj naj bo praviloma pravokoten na prejšnjo smer.

Večja odklonitev kot je navadni zavoj, je protihod.

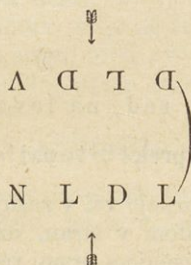
Z mesta se protihod izvede na povelje:

«V desno (levo) protihod — stopaj!»

Vsi udje prestopijo hkratu, ud na čelu zastopa zavije takoj po prvem koraku toliko, da je z obrazom obrnjen proti udom, ki mu slede in nato tesno ob njih bokih koraka z dolgimi koraki v smer, nasprotno od prvotne.

3.) Zmena reda.

Zmeno reda napravimo, če izvedemo obrat reda in obenem zmenjamo tudi krili.

Na povelje:

«Zmeni red, v desno v bok!»

Stopaj!»

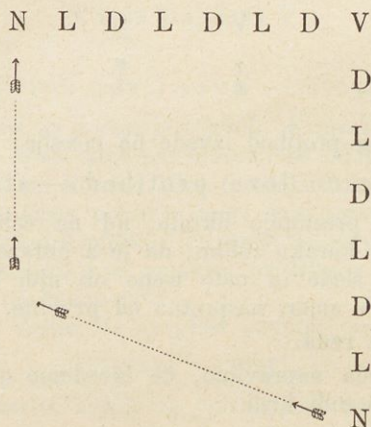
obrnejo se vsi udje razun levega krajnika na «v bok!» na desno ter na «Stopaj!» stopajo v protihodu na levo; levi krajnik ostane na svojem mestu. Ko dospe vodnik (prednjik) pred stoječega levega krajnika, se ustavi in napravi «v levo s čelom»;

isto napravijo vsi udje drug za drugim prisedši do svojega prednjika. Levi krajnik, ko se postavi desni krajnik predenj, krene za prednjiki.

4.) Izprečitve.

Izprečitve člena se izvajajo čelno in bočno.

a) Čelna izprečitev zastopa.

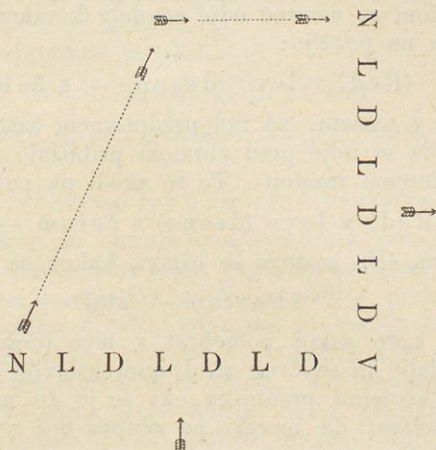
Povelje:

«Čelno v red, na levo (desno)

vprek! Stopaj!»

Na «vprek!» se obrnejo vsi v zastopu stoječi udje, izvzemši prvega, s četrtnim obratom v stran, označeno v povelju. Prvi ud na čelu zastopa, označuje s prsmi red, v katerega ima preiti zastop. Na «Stopaj!», prestopijo hkratu vsi udje, ki so napravili četrtni obrat in korakajo v prečni smeri. Ko tako vsak posameznik doseže višino svojega mesta v novem redu, to je ko vidi, da ima dovolj prostora poleg desnega (levega) soseda proti krilu, da more iti v isto smer s stoječim krajnikom, se obrne brez povelja zopet s četrtnim obratom na desno (levo) in koraka dalje tako dolgo, dokler ni v eni črti s stoječim krajnikom in svojimi prednjiki. Tu se ustavi, uravna po sosedih in obrne glavo naravnost.

b) Bočna izprečitev reda.

Povelje:

«Bočno v red, na desno (levo)

vprek! Stopaj!»

Na «**vprek!**» izvedejo vsi udje, razun desnega (levega) krajnika, četrto obrata na desno (levo), toraj «na desno (levo) vprek», desni (levi) krajnik, to je na strani, označeni v povelju, pa naredi poluobrat v to stran, toraj «v desno (levo) v bok». Ta krajnik sedaj označuje s prsmi čelno črto prihodnjega reda.

Nato sledi povelje:

«**Stopaj!**»

in vsi udje stopijo hkratu, izvzemši desnega (levega) krajnika, ki ostane na svojem mestu, ter se vedejo tako, kakor pri čelni izprečitvi.

C. Vaje med pohodom.

1.) Pohodne premene.

Udje izvajajo pohodne premene tako, kakor je za posameznika določeno.

2.) Obrati.

Kako je izvajati obrate, je popisano pri vadbi posameznika. Povelja so ista kakor za obrate na mestu, le prehod iz

zastopa v red se izvede drugače in na drugo povelje. V zastopu med pohodom so namreč udje za dolg korak oddaljeni drug od drugega in na povelje:

«Red! v levo (desno) — s čelom!»

bi ne bili v tesnem, za red predpisanem zastopu. Zategadelj je treba, da se udje pred obratom približajo toliko, da so po obratu v tesnem razstopu. To se zgodi na povelje:

«Red! v levo (desno) s čelom — stoj!»

Ud na čelu zastopa se ustavi, kakor na povelje:

«Postati — stoj!»

in naredi nato takoj poluobrat v levo (desno); drugi udje korakajo dalje in se drug za drugim ustavijo in obrnejo tedaj, ko so se svojemu prednjiku, ki se je že ustavil in obrnil, približali toliko, da morejo po obratu biti v tesnem razstopu žnjimi. Pri tem se jim je pravilno uravnati v red brez povelja.

↑

Z F U F U F U < → → N L D L D L D V

Povelja za druge obrate je najprimerneje dati tako, da se glasi napoved in povelje (v ožjem zmislu) na istoimensko nogo v tolikih korakih, kolikor delov imata.

Na primer:

«Zastop! v desno — v bok!»

Napoved ima dva dela, povelje enega. Toraj se glasi

«Zastop!»

na desno nogo, «v desno» zopet na desno in istotako «v bok!» na desno nogo. Na «v bok!» stopijo udje z levo nogo še za en korak naprej ter se v tem trenutku obrnejo na prstih obeh nog v desno in z desno stopijo v novo smer.

3.) Zavoji.

Zavoji se izvajajo slično, kakor z mesta.

Pri povelju seveda izostane «stopaj!»

Povelje za zavoj reda in zastopa se toraj glasi:

«V desno (levo) — zavij!»

in

«V premo — mer!»

Pri zavoju reda skрати osni krajnik na «zavij!» docela korak, drugi tem manj, čim bližji so zavojnemu krilu; zavojni krajnik stopa z dolgimi koraki.

Povelje za protihod se glasi:

«V desno (levo) — protihod!»

4.) **Izprečitve** se med pohodom izvajajo samo iz zastopa.

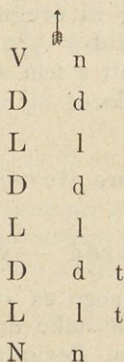
Povelje:

«Čelno vred na levo (desno) — vprek!»

je dati tako, kakor pri obratih med pohodom, posamezne dele povelja, toraj na istoimensko nogo. Povelje: «stopaj!» izostane, ker je zastop itak že v pohodu. Na «vprek!» prične prvi ud korakati s skračenimi koraki, vsi drugi pa naredo četrť obrata na levo (desno) in dalje, stopajoč z dolgimi koraki, napravijo vse tako, kakor pri izprečitvi z mesta. Ko posameznik dojde na svoje mesto v redu, skрати korak, tako, da naposled novi red stopa s skračenimi koraki, dokler ne veli vaditelj:

«Dolgi korak!»

ali kaj drugega.

Pri četverostopu so dvojičniki in skupniki, toraj po štirje udje vštric.

				↑ 四
V			v	
L	D	l	d	
L	D	l	d	
L	D	l	d	
L	D	l	d	
L	D	l	d	t
L	D	l	d	t
N			n	

Četo napravimo, če postavimo ude iz reda v dvored ali pa če takoj stopijo v dvored.

1.) **Premena reda v dvored in dvoreda v red.**

Na povelje:

«Nastop v — red!»

se postavijo udje v red in vaditelj jih potem odšteje na «prve» in «druge,» izpustivši vodnike in nadzornike, od desnega proti levemu krilu. Udje se lahko odštejejo tudi sami. Na povelje: «Odštejte!» glasno drug za drugim menjaje kličejo: «prvi,» «drugi,» «prvi,» «drugi» itd.

Dobro se je prepričati s tem ali onim poveljem, če so si udje zapomnili svoje število.

Na povelje:

«Dvored na desno (levo)! drugi — vzad!»

ali pa skrajšano:

«Dvored — vzad!»

skočijo «drugi» z desno nogo za «prve» in se skakaje pomikajo oboji na desno (levo) tako dolgo, dokler niso v tesnem razstopu s svojimi desnimi (levimi) že stoječimi sosedi. Pri

skrajšanem povelju se pomiče vedno na desno. Oba člena se brez povelja pravilno uravnata in drugi člen se poleg tega krije na prvi člen.

Poleg dvoreda na desno in levo se napravi dvored tudi k sredi, in sicer na povelje:

«Dvored k sredi! drugi — vzad!»

Preden se poveljuje, je treba določiti izmed «prvih» sredo.

Kakor preje, tako tudi tu skočijo «drugi» za «prve» ter se obe krili pomikata in uravnavata proti sredi.

Iz dvoreda napravimo red na povelje:

«Red! drugi — naprej!»

Udje se skakaje razmaknejo na tisto stran, od koder so prišli v dvored, tako daleč, da vidijo «drugi» v prvem členu zase dovolj prostora. Nato stopijo z levo nogo v presledke v prvem členu.

2.) **Nastop v dvored** se izvede na povelje:

«Nastop v dvored!»

Udje se postavijo tri korake pred vaditelja s čelom proti njemu in se vedejo kakor pri nastopu v red, samo da se postavijo v dve točno uravnani vrsti, za en meter oddaljeni med seboj, druga krita na prvo.

Razide se četa na povelje:

«Razhod!»

A. Vaje na mestu.

1.) **Uravnavaj.** Če udje niso dobro uravnani, poveljuje vaditelj:

«V desno (levo) se — ravnaj!»

Prvi člen se vede kakor pri uravnavi reda. Udje drugega člena gledajo naravnost, zavzemajo pravilno razdaljo (1 m) od prvega člena in krijejo točno svoje skupnike. Na povelje:

«Premo — glej!»

obrnejo udje prvega člena glave zopet naravnost.

2.) **Obrati glave.**

Na povelje:

«Četa, v desno (levo) — glej!»

obrnejo vsi udje glavo na zaukazano stran, kakor v členu.

3.) **Pozdrav.**

Posamezni ud, uvrščen v četo, ne pozdravlja, pač pa pozdravlja cela četa. Če je četi, stoječi v dvoredu, pozdraviti, postavi se vaditelj tri korake pred desnega ali levega krajnika — odkoder pride predstojnik — obrnjen s poluobratom proti četi in veli:

«Četa, v desno (levo) — glej!»

potem se obrne s čelom spred in pozdravi. Če je naročeno poročanje, naznani vaditelj predstojniku število udov.

Kadar se izkazuje kakemu predstojniku čast z obratom glave ali če pregleduje četo, obrnejo vsi udje glave proti njemu ter jo, če se premika, obračajo za njim. Po izkazani časti poveljujemo:

«Premo — glej!»

in vse obrne glave naravnost. Če je četa v bočni postavi in v pohodu, ostane vaditelj pri pozdravu na svojem mestu, t. j. tri korake pred četo in veli:

«Četa, v desno (levo) — glej!»

in sam pozdravi na ta način, da tri korake pred predstojnikom vzdigne desno roko po predpisu do pokrivala in tri korake za njim jo potegne nazaj v priročje.

Ko je četa oddaljena za tri korake, vaditelj veli:

«Premo — glej!»

in vse obrne glave naravnost.

4.) **Obrati.** Za obrate velja vse, kar je navedeno pri členu. Za četrtne obrate so tudi povelja ista.

a) Za četrtni obrat toraj:

«Prečno na desno (levo) — vprek!»

«Premo — s čelom! (v bok!)»

b) Za čelni obrat:

«S čelom — vzad!»

«S čelom — spred!»

c) Za poluobrate pa so povelja drugačna.

1.) Za prehod iz dvoreda v dvostop velja povelje:

«Dvostop! v desno (levo) — v bok!»

2.) za prehod iz dvostopa v dvored:

«Dvored! v desno (levo) — s čelom!»

Razen teh dveh premen pa je s poluobratom moči še napraviti:

3.) prehod iz dvoreda v četverostop in

4.) prehod iz četverostopa v dvored.

V dvoredu stoječe ude odšteje vaditelj od desnega proti levemu krilu po dva in dva skupka (dva uda, drug za drugim) na četverostope in pri tem glasno šteje: «prvi, drugi: prvi četverostop» itd. «Prvi» in «drugi» v vsakem členu tvorita odslej dvojico. Odštevanje v prvem členu velja namreč tudi za drugi člen in tako imamo sprednjo in zadnjo dvojico. Ti dve dvojici stoječi druga za drugo napravita skupaj četverostop.

s. dvojica

N | L D | L D | L D | L D | V (1. člen)

n | l d | l d | l d | l d | v (2. člen)

t t

z. dvojica

4.

3.

2.

1.

četverostop

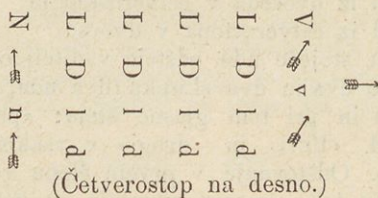
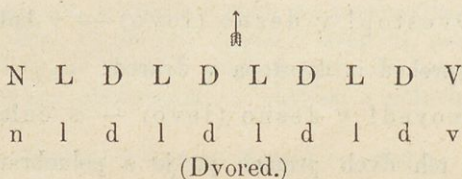
Na povelje, ki ukazuje prehod iz dvoreda v četverostop:

«Četverostop! v desno (levo) — v bok!»

ali pa na povelje, ki ukazuje prehod iz četverostopa v dvored:

«Dvored! v levo (desno) — s čelom!»

izvrše dvojičniki, ki so na strani, označeni v povelju, samo poluobrat na mestu v zahtevano stran, isto napravijo drugoimenski dvojičniki, poleg tega pa priskočijo z nasprotno nogo k nasprotnemu boku svojih dvojičnikov. Pripomniti je, da sta dvojičnika v prvem členu kakor tudi onadva v drugem členu pri obratih neločljiva. Pri obratih na desno skače »drugi«, pri obratih na levo skače »prvi«.

Vodniki in nadzorniki, ki se tudi krajniki imenujejo, se pri odštevanju v četverostope ne vpoštevajo. Pri izvedbi četverostopov se krajnika, ki sta na istoimenski strani z obratom, vedeta tako, kakor bi imela poleg sebe dvojičnika; krajnika na nasprotni strani, to sta ona dva, ki sta po izvršenem četverostopu zadaj, pa stopita po obratu za korak na raznoimensko stran.

Pri lihem številu skupkov se vedeta zadnja dva skupnika (na levem krilu) kakor poleg njiju stoječa krajnika.

Pri lihem številu udov je en ud v prvem členu brez skupnika v drugem členu. Tega »nadštevilnega« uda se navadno

uvrsti v sredo dvoreda. Pri celih obratih ta ud stopi vedno v sprednji člen tako, da je presledek vedno v zadnjem členu. Pri četverostopih se vede ud v zadnjem členu, stoječ poleg presledka, ki je brez dvojičnika tako, kakor bi bil njegov dvojičnik v resnici poleg njega.

5.) **Premena zastopa v dvostop, dvostopa v četverostop in narobe.**

a) 1.) **Premena zastopa v dvostop** se izvede na povelje:

«Dvostop! — naprej!»

Če je bil zastop izveden iz prvotnega reda v desno, priskočijo «drugi» z levo nogo k levemu boku «prvih». Če pa je bil zastop narejen iz prvotnega reda v levo, priskočijo «prvi» z desno nogo k desnemu boku «drugih».

2.) **Premena dvostopa v zastop** se na povelje:

«Zastop! — vzad!»

izvede na nasprotni način: udje, ki so priskočili, skočijo zopet nazaj na svoje mesto, in sicer z nasprotno nogo, kot so priskočili.

b) 1.) **Premena dvostopa v četverostop** se izvrši na povelje:

«Četverostop! — naprej!»

Dvojičniki, ki bi bili preskočili na povelje: «Štiristop! v desno (levo) v bok!» skočijo na isti način brez obrata tudi tu.

2.) **Premena četverostopa v dvostop** se izvede na povelje:

«Dvostop! — vzad!»

Udje, ki so pri povelju: «Štiristop! — naprej!» skočili naprej, skočijo z nasprotno nogo nazaj na prejšnji prostor.

Prehod iz zastopa v dvostop na mestu in pa prehod iz dvostopa v četverostop je mogoč le, če se je zastop in dvostop izvedel na mestu, ne pa, če se je korakajoč ustavil. Razdalje te izvedbe ne dopuščajo.

B. Vaje z mesta.

1.) **Pohod.** Za pohod v četi velja vse to, kar velja za pohod v členu. Povelja so ista.

Pri čelnem in prečnem pohodu se je udom drugega člena točno ravnati in jim je kriti prvi člen, vzdrževati pravilni razstop s prednjiki in sosedji.

Pri bočnem pohodu dvostopa in četverostopa morajo zastopi biti natančno kriti in posamezni dvostopi in četverostopi med seboj uravnani.

V začetku pohoda v dvostopu, narejenem iz dvoreda s poluobratom, se mora drugi člen primakniti k prvemu v tesni razstop (za 4 prste), in sicer pri dvostopu s poluobratom v desno takoj s prvim korakom (z levo nogo), po poluobratu v levo pa šele z drugim korakom (z desno nogo), ker je tu drugi člen na levi strani prvega člena in bi moral z levo nogo stopiti čez desno, ko bi se hotel takoj s prvim korakom pridružiti.

2.) **Zavoji.** Povelja so ista kakor pri členu in tudi izvedba je vobče taka kakor pri členu. Pripomniti je le nastopno:

a) Pri zavojih dvoreda krije zadnji člen prvega in vzdržuje pravilni čelni in bočni razstop; udje poleg osnega krajnika v zadnjem členu stopajo nekoliko v stran.

b) Pri zavojih dvostopa in četverostopa zavijata po dva in dva (štirje in štirje) udje tako, kakor bi tvorila red, in sicer začneta prva dva (prvi štirje) zavijati takoj po izrečenem povelju, ostali pa, ko pridejo na mesto, kjer sta začela zavijati prva.

3.) **Zmena dvoreda.**

Zmeno dvoreda napravimo na povelje:

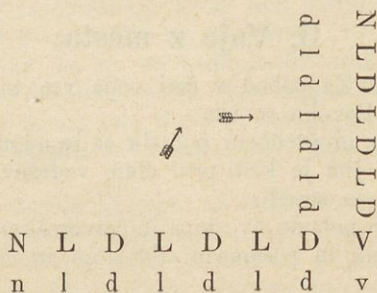
«Zmeni dvored, v desno v bok! Stopaj!»

Prvi člen napravi vse tako, kakor je določeno za zmeno reda. V drugem členu napravijo vsi udje isto kakor udje v prvem členu in poleg tega pri prvem koraku pristopijo z levo nogo k prvemu členu na določeno razdaljo. Vsak posamezni ud drugega člena, prišedši na svoje mesto, odskoči za korak nazaj ter se zravna po svojem prednjiku in po svojem sosedu. Trobentači pristopijo k drugemu členu.

4.) **Izprečitev.**

a) Bočna izprečitev, iz dvoreda v dvored z novo smerjo, se izvede na povelje:

«Bočno v dvored, na desno (levo) vprek! — Stopaj!»

b) čelna izprečitev iz dvostopa ali četverostopa v dvored se izvrši na povelje:

«Čelno v dvored, na levo (desno) — vprek! Stopaj!»

N L D L D L D V v

n l d l d l d D d

L l

D d

L l

D d

L l

N n

(Premena dvostopa v dvored.)

N L D L D L D L D V v

n l d l d l d l d L D l d

L D l d

L D l d

L D l d

N n

(Premena četverostopa v dvored.)

O izprečitvi iz dvoreda v dvored in iz dvostopa v dvored velja vse, kar smo povedali pri izprečitvi člena, tu za oba člena. Poluobrat namesto četrtoobrata pa izvede, oziroma na mestu ostane (pri izprečitvi iz dvoreda) samo krajnik sprednjega člena. Drugi krajnik za njim ali poleg njega se vede kakor ostali udje. Udom zadnjega člena je paziti na kritje in razstop; na krilu, na katero je izvesti izprečitev, stopajo udje zadnjega člena izpočetka v lokih navzad.

Pri izprečitvi iz četverostopa v dvored ostane krajnik na strani izprečitve na mestu, ostali udje pa se vedejo tako, kakor pri izprečitvi dvostopa. Udje prvega člena napravijo sprednji, udje drugega člena zadnji člen. Paziti je na to, da vsak ud zadnjega člena v napravljenem dvoredu krije svojega sprednjika.

C. Vaje med pohodom.

1.) **Pohodne premene.** Povelja in izvedbe so kakor pri členu.

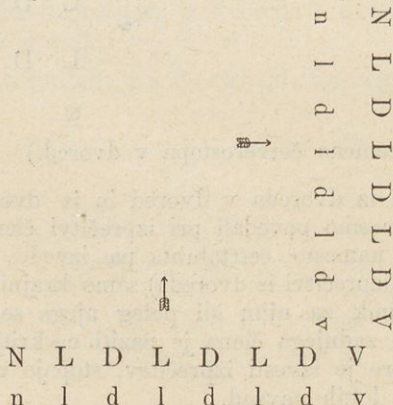
2.) **Obrati.** Povelja so kakor pri obratih na mestu. Za izvedbo velja vse, kar je navedeno pri členu, zlasti tudi o tem, na katero nogo je dati povelje.

K prehodu iz dvoreda v četverostop in narobe je pri-pomniti, da je onim dvojičnikom, ki so naredili samo poluobrat skratiti prva dva koraka po poluobratu, oni pa, ki jim je pri-skočiti, store to tako, da podaljšajo prva dva koraka, na kar uravnana celota z običajnim korakom stopa naprej v določeni smeri. Tu se opozarja, da iz stopajočega dvostopa ni preiti v dvored na povelje: «Dvored! v levo (desno) — s čelom!», ker bi se pokazala napaka v razstopu. Treba je dati povelje:

«Dvored! v levo (desno) s čelom — stoj!»

Oba člena ga izvedeta tako, kakor zastop na povelje: «Red! v levo (desno) s čelom — stoj!» Udje zadnjega člena pa še drug za drugim skočijo po izvedenem poluobratu za korak nazaj, da dobe pravilni čelni razstop.

3.) **Zavoji.** Povelja in izvedbe so kakor pri členu. Zadnji člen začne zavijati, ko pride na mesto sprednjega.

4.) Premena zastopa v dvostop, dvostopa v četverostop in narobe.

Izvedba je taka kakor na mestu samo ne istočasna, ampak postopna.

a) 1.) Premena zastopa v dvostop. Na povelje:

«Dvostop! — naprej!»

skrati na čelu stopajoči ud korak, njegov «drugi» («prvi») pristopi na njegovo desno (levo) stran in skrati istotako korak. Ostali «prvi» («drugi») postopno skratijo korak, ko dosežejo pravilni razstop, «drugi» («prvi») pa drug za drugim pristopajo k svojim «prvim» («drugim») in skrajšujejo korak. Na povelje:

«Dolgi — korak!»

prestopijo vsi udje z dolgimi koraki.

2.) Premena dvostopa v zastop. Na povelje:

«Zastop — vzad!»

stopa «prvi» («drugi») na čelu dvostopa z dolgimi koraki naprej, njegov «drugi» («prvi») skrajša korak in stopi za njega, na kar prestopi z dolgim korakom, vsi ostali skrajšajo korak, «drugi» («prvi») pa stopajo postopno za «prve» («druge»). Vsak ud prestopi brez povelja z dolgimi koraki, ko dobi prostora za to.

b) 1.) Premena dvostopa v četverostop se na povelje:

«Četverostop — naprej!»

izvede na podoben način kakor premena zastopa v dvostop, samo da tu skratita korak namesto enega dva uda, ki korakata na čelu dvostopa. Ker v dvostopu korakajo udje v tesnem razstopu, je treba, da se udje drugega člena razmaknejo tako daleč, da je dosti prostora za dvojičnike, ki jim je pristopiti. Dvojice, katerim ni pristopiti, skrajšujejo postopno korak, ko dosežejo pravilni razstop, s sprednjimi dvojicami, dvojice pa, ki jim je pristopiti, skrajšajo korak, ko so vstopile v četverostop. Na povelje:

«Dolgi — korak!»

prestopijo vsi četverostopi z dolgimi koraki.

2.) Premena četverostopa v dvostop se na povelje:

«Dvostop — vzad!»

izvrši podobno kakor premena dvostopa v zastop. Dvojica na čelu, ki ni pristopila, koraka z dolgimi koraki naprej, k njej

prej v četverostop pristopivša dvojica skрати korak in stopi zanjo, na kar tudi ona prestopi z dolgimi koraki. Ostali četverostopi skrajšajo korak, sicer pa izvrše postopno isto, kakor prvi četverostop. Udje drugega člena, ki so se razmaknili od prvega, da so pristopajoči dvojičniki dobili prostora, se sedaj zopet pomaknejo v tesni razstop s prvim členom. Vsaka dvojica prestopi brez povelja z dolgimi koraki, ko dobi prostora za to.

5.) **Izprečitev** se izvaja med pohodom samo čelno, toraj iz dvostopa in četverostopa v dvored. Na povelje:

«Čelno v dvored! na levo (desno) — **vprek!**»

začne krajnik (pri četverostopu prva dvojica) na strani izprečitve korakati s skračenimi koraki v prvotni smeri, ostali udje prično v prečno smer stopati (z dolgimi koraki) in izvedejo dalje vse tako, kakor pri izprečitvi z mesta. Prišedši na svoje mesto v dvoredu, preidejo v kratki korak. Na povelje:

«Dolgi — **korak!**»

stopi vsa četa z dolgimi koraki.

Četrty del.

Vaje v zboru.

Zbor imenujemo dve do štiri združene čete v eno redovno tvorbo (skupino). Temeljna postava zbora je dvored.

V*

} 6 korakov

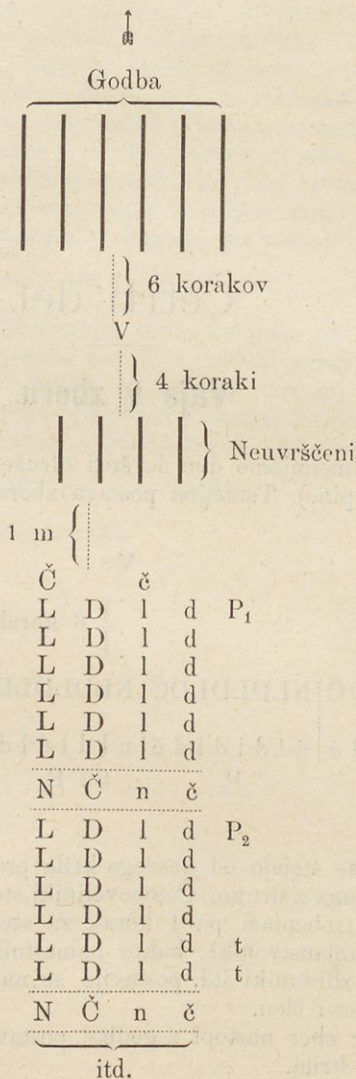
NLDL DLĊ	NLDL DLĊ	NLDL DLĊ	NLDL DLĊ	} 1 m
n l d l d l d č	n l d l d l d č	n l d l d l d č	n l d l d l d č	
P ₄	P ₃	t t P ₂	P ₁ }	1 korak

Čete se štejejo od desnega krila proti levemu in so tesno združene druga z drugo. Četopoveljniki stoje en korak za sredo svoje čete, trobentači pa 1 korak za sredo zbora. Neuvrščeni udje in dostojanstveniki, kakor namestniki, tajniki, blagajniki, pobočniki, zdravniki itd. postavijo se na desno krilo tako, da podaljšajo prvi člen.

Kadar zbor nastopi z godbo, postavi se ista šest korakov od desnega krila.

Pri pohodu v dvostopu ali četverostopu koraka godba na čelu in 6 korakov za njo vaditelj ali poveljnik zbora

* V = vaditelj, P₁ = četopoveljnik 1. čete, P₂ = četopoveljnik 2. čete, itd., t t = trobentači.

1.) Nastop.

Če ni posebnih določil je najvišji in po službi najstarejši prisotni dostojanstvenik poveljnik zbora.

Na povelje:

«Nastop v red!»

nastopijo vsi udje v red, šarže po stopnji in šarži na desno krilo, nato jih vaditelj odšteje v toliko oddelkov, kolikor čet hoče napraviti. Za vsako posamezno četo velja pri nastopu to, kar je za vaje v četi določeno.

Kadar je preveč šarž, se uvrste najnižje med ude, če pa jih nedostaja, se uvrste najstarejši in sposobni udje na mesto šarž. Če vaditelj ali poveljnik v dvoredu stoječemu zboru zakaže poročanje, preštejejo četopoveljniki ude svoje čete ter se nato postavijo tri korake pred desnega ali levega krajnika (odkoder pride poveljnik) s poluobratom proti četi. Ko se mu približa poveljnik, veli četi k obratu glave, sam se obrne s čelom spred in pozdravi zase in sporoči poveljniku število udov prištevši sam sebe. Po odhodu poveljnika se po povelju: «Premo glej!» in «Odmor!» poda na svoje mesto za četo. Trobentači stojе v redu tri korake za srednjo četo, in sicer tako, da levi trobentač krije zadnjega «levega» v četi.

2.) Pozdrav.

Za pozdrav zbora velja to, kar je določeno za četo.

Povelje se glasi:

«Zbor v desno (levo) — glej!»

Po izvršenem pozdravu sledi povelje:

«Premo — glej!»

3.) Pohod.

Vse spremene na mestu, hitrost in smer pohoda, čelnega, bočnega in prečnega, zavoje in protihode je izvesti na ista povelja, kakor v četi.

Dvored se zmeni na povelje:

«Zmeni dvored, v desno — v bok!»

Stopaj!»

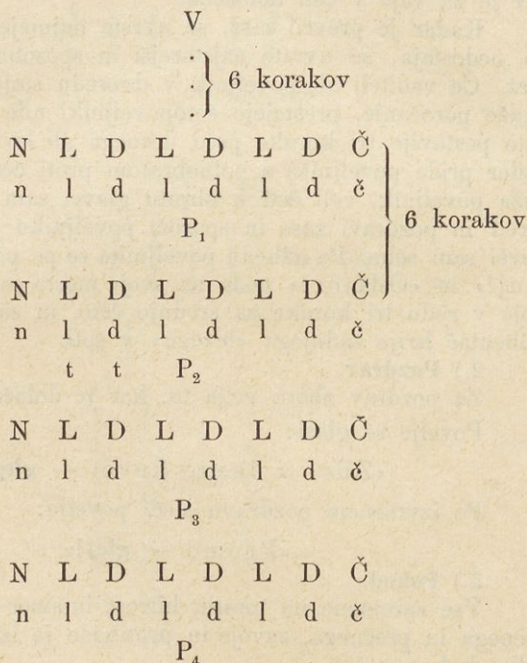
Zmeno napravi vsaka četa zase, kakor je za četo določeno.

4.) Zmena redovnih tvorб.

1.) Redovne tvorbe zbora so, kakor v četi: red, dvored, zastop, dvostop in četverostop, poleg tega pa še predel in razpredel. Povelja za spremeno so ista, kakor za četo in zbor jih v celoti izvaja tako, kakor posamezna četa. Četopoveljnik stoji pri dvoredu, kakor že rečeno, en korak za sredo čete, pri dvostopu poleg prvega skupka, pri četverostopu poleg prvega

četerostopa. Pri četerostopu napravijo levi krajniki prve čete in desni krajniki druge čete četerostop; isto velja za leve krajnike druge čete in desne krajnike tretje čete itd. Trobentači pri dvostopu in četerostopu stopijo v zastopu tesno k četi.

2.) Predel in razpredel čet je nova redovna tvorba.

Zbor je postavljen v predel, če četa za četo stoji v razdalji 6 korakov v dvoredu, v razpredelu, če stoji v razdalji več kot 6 korakov, običajno 10 korakov.

Trobentači stojе 1 korak za levim krilom srednje ali pa svoje čete.

A. Vaje v predelu.

1.) Pohod predela.

Pri pohodu zbora v predelu in razpredelu je krajnikom strogo paziti na to, da v določenem razstopu krijejo krajnike sprednjih čet.

2.) **Zavoji.** Predel zavija z mesta na povelje:

«V desno (levo) zavij — stopaj!»

med pohodom pa na povelje:

«V desno (levo) — zavij!»

Iz zavoja v premo mer preidemo na povelje:

«V premo — mer!»

Pri zavoju v predelu na povelje prične zavijati v dolečeno stran le prva četa, ostale pa šele potem, ko dojdejo na mesto, kjer je zavila prva. Četopoveljniki druge, tretje čete itd. prišedši na mesto zavoja poveljuje:

«Za vij!»

in ko je četa v smeri sprednje čete:

«V premo — mer!»

3.) **Premena predela v razpredel.**

V

N	L	D	L	D	L	D	Č
n	l	d	l	d	l	d	č
			P ₁				

10 ali več
korakov

N	L	D	L	D	L	D	Č
n	l	d	l	d	l	d	č
	t	t	P ₂				

N	L	D	L	D	L	D	Č
n	l	d	l	d	l	d	č
			P ₃				

N	L	D	L	D	L	D	Č
n	l	d	l	d	l	d	č
			P ₄				

a) Nazaj.

Povelje:

«Razpredel, vzad — stopaj!»

Prva četa ostane na mestu, ostale pa stopajo vzad, dokler četopoveljnik prisedši v določeno razdaljo ne veli:

«Postati — stoj!»

b) Naprej.

Razpredel se napravi naprej na povelje:

«Razpredel, prva četa — stopaj!»

Na povelje «stopaj!» prične z dolgimi koraki stopati le prva četa, ostale pa šele potem, ko so v določeni razdalji, na četopoveljnikovo povelje:

«Stopoma — stopaj!»

Ko je zbor v določeni razdalji, koraka dalje, dokler vaditelj ne poveljuje tega ali onega.

Premena med pohodom se izvrši na povelje:

«Razpredel — razstop!»

Vsak četopoveljnik razen prvega poveljuje svoji četi:

«Skrati — korak!»

Prva četa stopa v dolgem koraku. Ko ima druga, tretja, četa itd. določeno razdaljo, poveljujejo četopoveljniki postopno:

«Dolgi — korak!»

4.) Premena razpredela v predel.

Če je zboru napraviti na mestu iz razpredela pravilni predel (6 korakov razdalje) velimo:

«Sestop — stopaj!»

Prva četa ostane na mestu, ostale pa korakajo dotle, da četopoveljniki prisedši s svojo četo v določeno razdaljo poveljujejo:

«Postati — stoj!»

Med pohodom se sestop izvede na povelje:

«Sestop prva četa skрати korak!»

Prva četa skрати korak, ostale pa korakajo z dolгим korakom, dokler ne dospo v predpisano razdaljo (6 korakov).

Na četopoveljnikovo povelje:

«Skrati — korak!»

skratijo tudi ostale čete korak. Ko so čete v pravilni razdalji veli vaditelj celemu zboru:

«Dolgi — korak!»

Če vaditelj hoče, da se zbor ustavi in sestopi veli:

«Sestop! prva četa — stoj!»

Četopoveljniki druge, tretje čete itd. postopno poveljujejo svojim četam:

«Postati — stoj!»

5.) Obrati.

Če hočemo v predelu stoječ zbor obrniti na desno ali levo, se to izvrši na povelje:

«Četverostop! v desno (levo) — v bok!»

N L L L L Č

u D D D D ě

p i i i i

P₁ d d d d

N L L L L Č

u D D D D ě

p i i i i

P₂ d d d d

N L L L L Č

u D D D D ě

p i i i i

P₃ d d d d

N L L L L Č

u D D D D ě

p i i i i

P₄ d d d d

N L L L L Č

u D D D D ě

p i i i i

P₄ d d d d

in na povelje:

«V levo (desno) — s čelom!»

preidemo v prejšnjo redovno tvorbo.

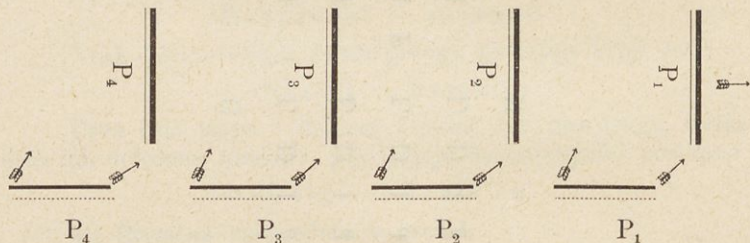
B. Premena dvoreda v predel.

1.) Bočno.

Dvored spremenimo v bočni predel z zavoji ali z izprečitvami.

Na povelje:

«Bočno v predel! V četi v desno (levo) zavij — stopaj!»
se vsaka četa zavije zase za 90° . Če po zavoju nastane ne-

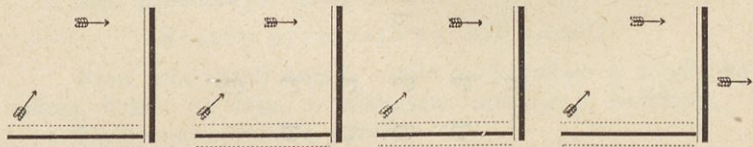

pravilna razdalja med četami, je četopoveljnikom napraviti s poveljevanjem pravilno razdaljo (6 korakov).

Na povelje:

«Bočno v predel! Na desno (levo) vprek! Stopaj!»
napravi vsaka četa to, kar je pri četi določeno za povelje:

«Bočno v dvored, na levo (desno) vprek! Stopaj!»

Med pohodom se ta premena izvrši, kakor je določeno za posamezno četo, in sicer na povelje:

«Bočno v predel, na levo (desno) — vprek!»

Vsaka četa poišče s primernim poveljevanjem pravilno razdaljo, tako da je zbor nazadnje v pravilni razdalji in v kratkem koraku, dokler vaditelj ne veli:

«Dolgi korak!»

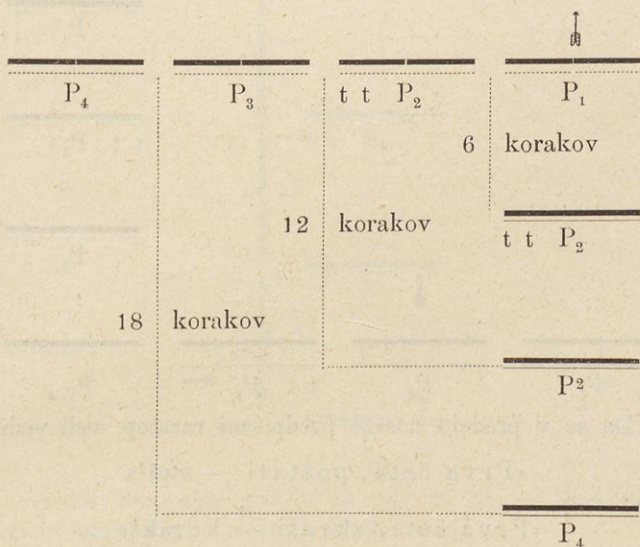
2.) Čelno.

Premena dvoreda v predel se izvede na mestu ali pa z mesta.

a) Za premeno na mestu velja povelje:

«Čelno v predel! Čete izven prve (zadnje), dvostop desno (levo) — v bok! Stopaj!»

Prva (zadnja) četa ostane na mestu, ostale čete pa na povelje «v bok!» napravijo dvostop na zaukazano stran in na «Stopaj!» z dolgimi koraki stopijo za prvo četo v določeno razdaljo, t. j. 6 korakov. Četopoveljniki prišedši s svojo četo

na svoje mesto postopno poveljujejo.

«Postati — stoj!»

in potem

«V levo (desno) — s čelom!»

Spremena se more izvesti tudi v četverostopu.
Pri tem velja to, kar je povedano pri dvostopu.

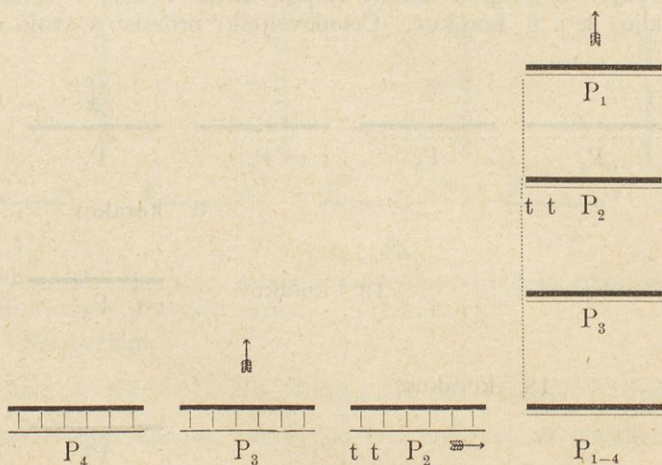
b) Za premeno z mesta velja povelje:

«Naprej čelno v predel! Čete izven prve (zadnje),
četverostop v desno (levo) — v **bok!**»

Stopaj!»

Na povelje «v **bok!**» napravijo vse čete izven prve (zadnje), ki ostane v svoji stoji, četverostop v desno (levo) in na povelje «**Stopaj!**» stopijo vse čete s prvo (zadnjo) vred z dolgim korakom v svoji smeri. Ko druga, tretja četa itd. dojde na mesto, kjer je stala prva četa, poveljujejo četopoveljniki postopno:

«V levo (desno) s — **čelom!**»

Da se v predelu doseže predpisani razstop, veli vaditelj:

«Prva četa, postati — stoj!»

ali pa:

«Prva četa, skрати — korak!»

Ko dojdejo ostale čete v dolgem koraku v predpisani razstop, vsak četopoveljnik postopno poveljuje:

«Postati — stoj!»

ali:

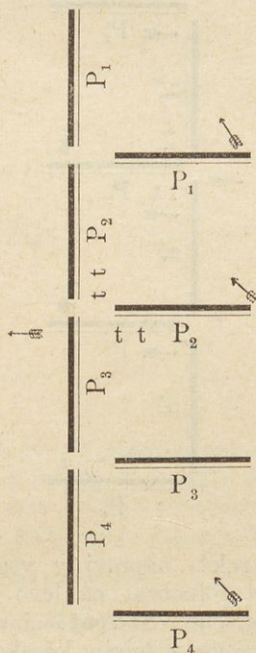
«Skрати — korak!»

C. Premena predela v dvored.

1.) Bočno.

Premene izvajamo z zavoji ali pa z izprečitvami. Preden se izvede premena predela v dvored, je najprvo skrbeti za to, da imajo čete toliko razstopa, kolikor ga rabijo za zavoj, odnosno za izprečitev. Pri zavoji z mesta velja povelje:

«Bočno v dvored, v četi v levo (desno) — zavij — sto **paj!**»

Vsaka četa zase zavije za 90° in tu se brez povelja ustavi in uravna po sosednjih četah.

Pri premeni med pohodom velimo:

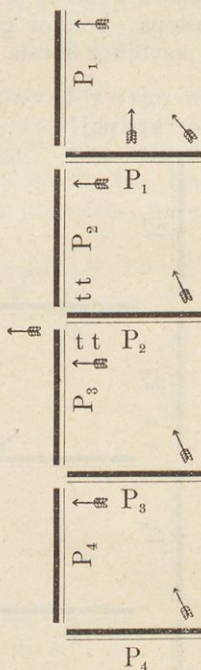
«Bočno v dvored, v četi v levo zavij!»

Vse čete prišedši v dvored stopajo s kratkim korakom v premi smeri, dokler vaditelj ne veli:

«Dolgi — korak!»

Za premeno predela v dvored z izprečitvijo velja povelje:
a) pri premeni z mesta:

«Bočno v dvored, na levo (desno) vprek! — Stopaj!»

Na povelje «vprek!», napravi v vsaki četi istoimenski krajnik v prvem členu poluobrat na levo (desno), ostali udje pa četrt obrata. Na povelje «Stopaj!», izven krajnika, ki je napravil poluobrat, stopi vse z dolgim korakom ter stopa, kakor je za četo določeno, v zaukazani dvored.

b) pri premeni med pohodom velja povelje:

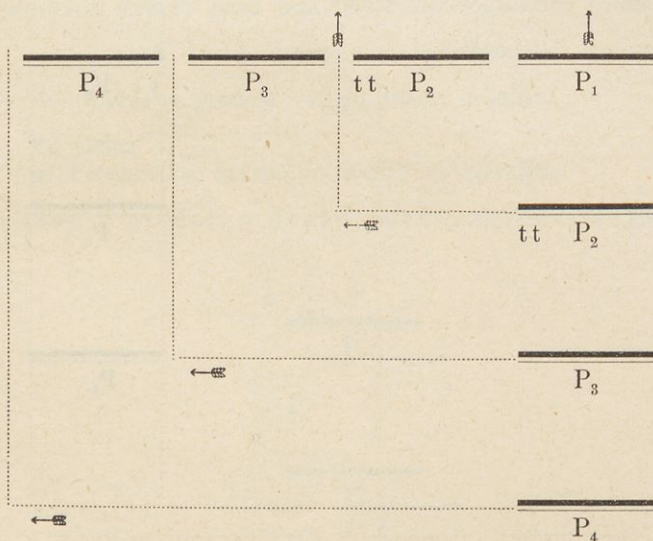
«Bočno v dvored, na levo (desno) — vprek!»

Istoimenski krajnik namestu s poluobratom pride s kratkim korakom v novo smer ter potem s kratkim korakom stopa v novi smeri. Ostali udje prišedši v dvored, skratijo korak, in skratkim korakom korakajo, dokler vaditelj ne poveljuje tega ali onega.

2.) Čelno.

Za čelno premeno velja povelje:

«Čelno v dvored, čete izven prve četverostop v
levo (desno) — v bok! Stopaj!»

Prva četa ostane na mestu, vse druge pa napravijo na «v bok!» četverostop in na «Stopaj!» stopijo z dolgimi koraki v premo smer. Ko čete dojdejo postopno tako daleč, da imajo prostora za dvored, poveljujejo četopoveljniki postopno:

«V desno (levo) — s čelom!»

in ko dojdejo v črto prve čete, poveljujejo:

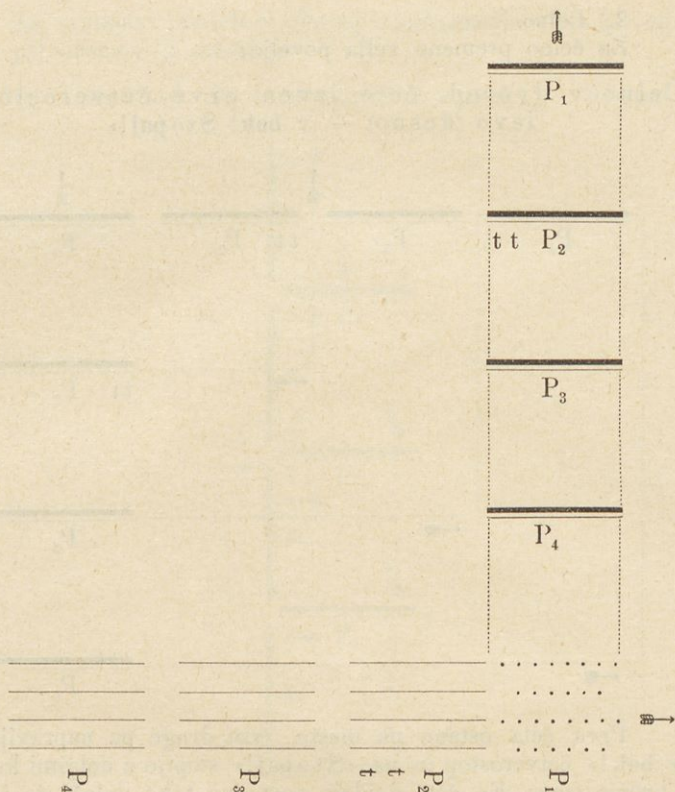
«Postati — stoj!»

D. Premena četverostopa (dvostopa) v predel.

1.) Bočno.

Premena četverostopa v predel se izvede med pohodom na povelje:

«Bočno v predel, v levo (desno) — s čelom!»

Na povelje «s čelom!» napravi prva četa dvored na ukazano stran in koraka z dolgimi koraki v novo smer, ostalim četam prišedši na mesto, kjer je napravila prva četa dvored, postopno poveljujejo četopoveljniki:

«V levo (desno) — s čelom!»

Da se doseže pravilni razstop v predelu, ki je postopno nastal, veli vaditelj:

«Prva četa, postati — stoj!»

ali pa:

«Prva četa, skрати — korak!»

Četopoveljnikom se je vesti tako, kakor je za sestop predela določeno.

Pri stoječem četverostopu ali dvostopu napravi na povelje «s čelom!» prva četa dvored v zaukazano stran in na povelje «Stopaj!» stopi z dolgimi koraki v novo smer. Ostale čete na povelje «Stopaj!» stopijo z dolgimi koraki v premo mer in dvored napravijo postopno, ko dojdejo na mesto, kjer je napravila dvored prva četa, na četopoveljnikovo povelje:

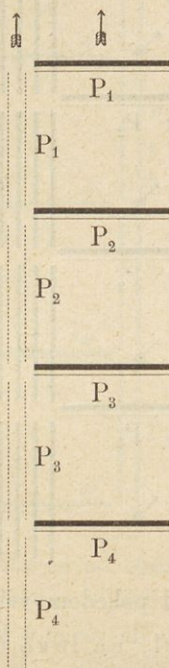
«V levo (desno) — s čelom!»

Za uravnavo predela veljajo znana določila.

2.) Čelno.

a) Premena se izvede na mestu na povelje:

«Čelno v predel, v desno (levo) zavij — stopaj!»

Zavoj napravi vsaka četa zase po znanih določilih.

b) Za zavoj med pohodom velja povelje:

«Čelno v predel, v desno (levo) — zavij!»

Tudi za ta zavoj veljajo določila za zavoje v četi.

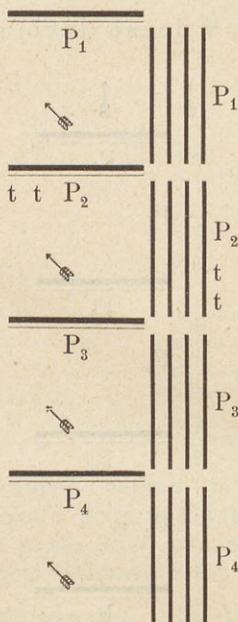
Za pravilni razstop v predelu je skrbeti četopoveljnikom porabljaajoč vedno za to določena povelja.

3. Izprečitve.

Premena se izvede na mestu na povelje:

«Čelno v predel, na levo (desno) — vprek! Stopaj!»

Na povelje «vprek!» desni krajniki ostanejo na mestu vse ostalo pa napravi četrto obrata na zaukazano stran. Na povelje «Stopaj» stopi vse po določenem redu v dvorede, od- uosno v predel. Za pravilni razstop je skrbeti četopoveljnikom.

Za izpremeno med pohodom velja povelje:

«Čelno v predel, na levo (desno) — vprek!»

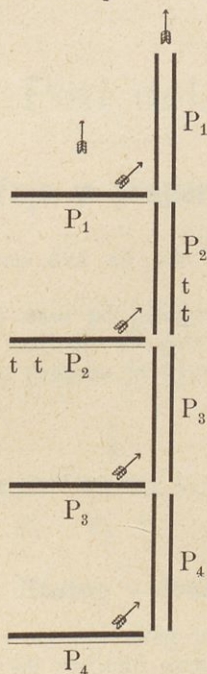
Desni (levi) krajniki skratijo korak, vsi ostali udje pa se vedejo, kakor je že opisano. Po izvršeni premeni stopajo čete s kratkimi koraki, dokler se ne veli:

«Dolgi — korak!»

E. Premena predela v dvostop ali četverostop.

Iz predela preidemo v dvostop ali četverostop na povelje:
«Dvostop (četverostop) spoji, v desno — v bok!»

Vsaka četa napravi dvostop ali četverostop ter se spoji z drugimi četami na ta način, da se prvi četi priklopi druga, drugi tretja itd. Pri četverostopu leva krajnika prve čete in desna krajnika druge čete itd. napravijo četverostop. Smer pohoda je ista, kakor je bila v predelu.

Pri premeni na mestu se po obratu poveljuje:

«Stopoma — stopaj!»

Če hočemo napraviti v enem ali drugem slučaju namestu predela razpredel, treba je v dotičnem povelju zamenjati le besedi, vse drugo pa ostane neizpremenjeno, na pr.

«Bočno v razpredel, v desno zavij — stopaj!»

Premene redovnih tvorbo v razpredelu so toraj iste kakor v predelu in tudi izvajajo se na isti način kakor v predelu.

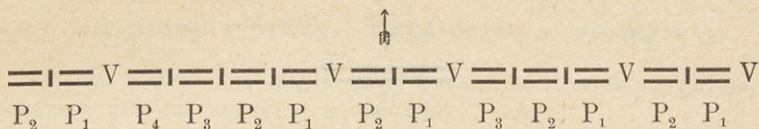
Peti del.

Vaje v praporu.

Prapor imenujemo dva ali več zborov združenih v eno redovno tvorbo.

Vsak zbor tvori zase po predpisih uravnano celoto pod poveljništvom svojega vaditelja ali poveljnika.

Temeljna postava prapora je dvored.

A. Nastop v dvored.

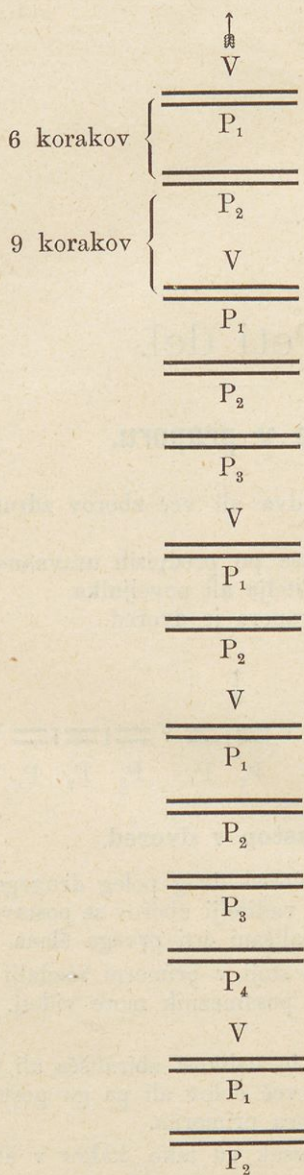
Zbori nastopijo v dvored drug poleg drugega v razdalji 3 korakov. Poveljniki ali vaditelji zborov se postavijo na desno krilo svojega zbora v podaljšani črti prvega člena.

Zapovednik prapora stoji v primerni razdalji pred sredo prapora tako, da ga vsak posameznik more videti. Sicer pa ni vezan na gotovo mesto.

Če zahtevajo oblika in velikost zbirališča ali druge okolnosti, razdelimo prapor v več delov ali pa ga postavimo v redovno tvorbo, ki je prostoru primerna.

V praporu vede se vsak ud tako, kakor v zboru.

B. Prapor v predelu

Prapor v predelu je isto, kakor zbor v predelu, razlika je le ta, da zbor od zbora ni oddaljen za 6 korakov, ampak za tri korake več, toraj za 9 korakov.

C. Razpredel.

Razpredel napravimo ravnotako, kakor v zboru, toda tudi tu je zbor od zbora oddaljen za 3 korake več, kakor četa od čete.

Povelja za razpredel in za sestop so ista, kakor v zboru.

Če okolnosti zahtevajo, postavimo prapor tako, da je četa od čete oddaljena za 3 korake, zbor od zbora pa za 6 korakov. Tak predel imenujemo **«ozki predel»**.

Kadar zapovednik prapora hoče napraviti iz stoječega predela ali iz razpredela ozki predel, veli:

«Sestop v ozki predel! — Stopaj!»

če ga pa hoče imeti med pohodom pa veli:

«Sestop v ozki predel! — Prva četa, skрати korak!»

Sestop se izvede tako, kakor je določeno in razloženo za sestop razpredela v predel.

Iz ozkega predela prehajamo v predel na povelje:

«Razstop v predel! Prva četa, — stopaj!»

Na povelje «stopaj!» stopi prva četa in vaditelj prvega zbora z dolgimi koraki v ravno smer.

Ko ima druga četa določeno razdaljo, veli njeni četopoveljnik:

«Stopaj!»

in isto napravijo naslednje čete.

Prvi četi vsakega naslednjega zbora veli vaditelj zbora, ko je v predpisani razdalji:

«Prva četa, — stopaj!»

Vaditeljem zborov in četopoveljnikom je strogo paziti na predpisano razdaljo.

Za premeno celotne redovne tvorbe veljajo ista povelja kakor za zbor.

D. Pozdrav, obrat glave in poročanje.

Za pozdrav v praporu velja povelje:

«Prapor v desno (levo) — glej!»

Če je pri stoječem dvoredu odrejeno poročanje, stopijo vaditelji zborov, s poluobratom proti zboru obrnjeni, 6 korakov pred onega krajnika svoje prve ali zadnje čete, odkoder prihaja dostojanstvenik, kateremu je poročati. Ko se dostojanstvenik približa na 6 korakov, vele k obratu glave, napravijo poluobrat naprej, pozdravijo z običajnim pozdravom in sporoče število mož. Poveljnik spremlja dostojanstvenika ob svojem zboru in ko odide, veli: «Premo — glej!» potem pa stopijo na svoje mesto v dvored. Uvrščenim udom je obračati pri poročanju glavo za dostojanstvenikom, dokler se ne veli gledati v premo mer.

V predelu stoji vaditelj zbora 3 korake pred sredo zbora (prve čete).

Zapovednik prapora je pri pohodu običajno 6 korakov pred sredo prvega zbora, sicer pa ni vezan na gotovo mesto.

Premene hitrosti pri pohodu, premene smeri v čelnem, bočnem in prečnem pohodu, zavoje, izprečitve in protihode izvajamo na isti način in na ista povelja kakor v zboru.

Sesti del.

Javni nastopi in splošna določila.

Kroj.

Udom gasilnih društev je dovoljeno nositi društveni kroj le v službi, izven službe pa, če je kroj njegova last in če je napravljen po predpisih.

Kroj in oprava bodita vedno v redu in snažna.

Nastop.

Kjerkoli gasilec nastopi v društvenem kroju, bodi njegov nastop vedno resen, samozavesten in dostojen.

Šaržam je posebno paziti na to, da je vsaka odredba premišljena, da se odreja vse z mirnostjo, gotovostjo in resnobo, ker le na ta način je mogoče dobiti pri moštvu veljavo in vpliv.

V resnem slučaju, posebno v kritičnih trenutkih, sledi podložni nehote vplivu, katerega vzbudi v njem odločno in nemahljivo vedenje poveljnikovo, zategadelj je vedenje poveljnikovo za moštvo vsekako velike važnosti.

Oddelki* nastopajo v javnosti vedno kot urejena celota pod poveljništvom najvišje prisotne šarže.

Uvrščenim udom ni nikdar dovoljeno izstopiti iz vrste, če nimajo za to posebnega dovoljenja poveljnikovega.

Če je oddelek na daljšem pohodu, sme poveljnik dovoliti med pohodom »odmor«, skozi sela pa je vedno korakati pozorno.

Pušenje in govorjenje.

Udom, ki so uvrščeni v oddelek in če je zaukazan »pozor«, ni dovoljeno pušiti ali govoriti, med »odmorom« poveljniki to smejo dovoljevati.

V službi ali pri vajah pa je oboje najstrožje prepovedano.

* Oddelke imenujemo čete, zборе ali prapore.

Predstavljanje.

Če se ud snide z neznanim udom, se drug drugemu predstavita na ta način, da drug drugemu povesta svoje ime, priimek in kraj bivališča (N. N. iz . . .).

Nižji se predstavljajo višjim naprej, pri enakih šaržah mlajši starejšim.

Pozdrav.

Udom je dano na prosto voljo, kako se pozdravljajo med seboj, želeti pa je, da je med njimi bratska sloga.

Po činu višje ude* in naj so od tega ali onega društva je nižjim s polno službeno resnobo in dostojnostjo pozdravljati po predpisu.

Na šetališčih, kjer se večkrat srečujemo, pozdravljamo le enkrat.

Na razdaljo nad 30 korakov se ne pozdravlja.

Gasilski pozdrav je:

«Zdravo!» ali «Živio!» ali «Na zdar!»**

Pozdrav posameznika.

Posamezni ud pozdravlja na potu vsakega višjega na ta način, da 3 korake pred njim obrne glavo proti njemu in dvigne desno roko, kakor je pri vajah opisano, do pokrivala; tri korake za njim obrne glavo naravnost in roko potegne v priročje.

Na mestu gasilec pozdravlja na ta način, da se, ko se mu približa višji na 3 korake, obrne proti njemu, zavzame petostično stoji in pozdravi. Ko se je višji oddaljil za tri korake, pozdravljalec potegne roko v priročje in se zopet prosto giba.

Če gasilec ne more pozdraviti z desno roko, pozdravi z levo in če tudi z levo ne more, pozdravi z obratom glave.

Kadar je sedečemu gasilecu pozdraviti, najprvo vstane in potem pozdravi.

Če je gasilec pozvan ali če poroča, se postavi 3 korake pred višjega, pozdravi in poroča; preden odide zopet pozdravi.

* Višjega imenujemo vsakterega, ki ima višjo šaržo, nižjega pa, ki ima nižjo šaržo od nas.

** Pozdrav «Na pomoč!» je le malo manj smešen kot nemški: «Gut Schlauch!» Opuščajmo ga!

Pri vstopu v sobo vzame gasilec pokrivalo v desno roko k stegnu ter pozdravi s poklonom. Pokrivalo je na lahko pritisniti k stegnu.

Udje uvrščeni v oddelek zase ne pozdravljajo.

Pozdravi oddelkov.

Oddelki se med seboj pozdravljajo z obratom glave. Nižji poveljniki vnaprej poveljujejo k obratu glave, višji pa za njimi.

Povelje:

«Oddelek (četa, zbor, prapor) v desno (levo) — glej!»

Vsi uvrščeni udje obrnejo glave v označeno stran in poveljnik z navadnim pozdravom pozdravi zase.

Posameznike oddelki z obratom glave pozdravljajo le, če imajo višjo šaržo kot poveljnik oddelka.

Oddelki pri vajah, v službi, sedeč na vozovih, ne pozdravljajo, pač pa pozdravlja poveljnik dotičnega oddelka zase.

Počaščenje Najsvetejšega.

Posameznik Najsvetejše pozdravlja tako, kakor mu velewa njegovo veroizpovedanje.

Oddelki Najsvetejše pozdravljajo s čelnim obratom, s poklekom in odkritjem glave.

Povelja so:

«Postati — stoj!»

potem:

«Dvored v levo (desno) — s čelom!»

dalje:

«Poklek!»

in:

«Čelado — dol!»

Če oddelek koraka v dvostopu, velimo namestu «Postati — stoj!» in «Dvored! v levo (desno) — s čelom!» le:

«Dvored! v levo (desno) — s čelom — stoj!»

ker razdalje to zahtevajo.

Na povelje: «Poklek!» napravimo četrto obrata na desno, stopimo z desno nogo za en korak nazaj in z desnim kolonom pokleknemo pol koraka prečno za levo peto; z levim vpogrnjenim kolonom napravimo pravokot.

Trupla ni nagibati naprej, držati ga je kvišku kakor v petostični stoji. Na prstih sloneče stopalo desne noge ni nagibati v stran, imeti mora neprisiljeno lego. Levo roko z dlanjo in sklenjenimi prsti položimo na sprednje, v pokleku toraj zgornje stegno tako, da konci prstov pridejo nad koleno. Desno roko pustimo v priročju.

Na povelje: «Čelado — dol!» primemo pokrivalo s prsti leve roke ter je poveznemo na levo stegno, tje, kjer je ležala preje dlan leve roke.

Ko je Najsvetejše za šest korakov od zadnjega oddelkovega konca, velimo:

«Čelado — gor!»

in:

«Kvišku — vzklon!»

Na povelje: «Čelado — gor!» pokrijemo pokrivalo na glavo in na «Kvišku — vzklon!» se vzklonimo v petostično stoji.

Pogrebi.

Pogrebe (krste) pozdravlja posameznik z navadnim pozdravom, oddelki pa jih pozdravljajo z obratom glave.

Gasilna društva se udeležujejo pogrebov umrlih udov, izjemoma pa tudi pogrebov rajnikov, ki imajo za gasilstvo ali za druge človekoljubne naprave in korporacije posebnih zaslug.

Posamezne čete se pogrebov udeležujejo v četverostopu, dve ali več čet pa v predelu.

Pri pogrebi z godbo je godba prva za križem in za godbo gasilno društvo. Pri pogrebi brez godbe je gasilno društvo prvo za križem.

Pri blagoslovljenju krste pred hišo poveljujemo:

«Oddelek (četa, zbor, prapor) v desno (levo) — glej!» in po blagoslovljenju:

«Premo — glej!»

Pred pokopališčem ali na prostoru, kjer se razide pogreb, oddelek postavimo v dvored in ko se krsta približa, oddelku velimo k obratu glave. Poveljnik pozdravi zase z navadnim pozdravom.

Mimohod.

Pri večjih slavnostih, katerih se udeležujejo višji dostojanstveniki, napravljamo v povzdigo slavnosti mimohod (defilé).

Mimohod napravljamo v četverostopih ali pa v predelu.

1. Mimohod v predelu in čelnem dvoredu.

Pri mimohodu v predelu veli poveljnik:

«Mimohod na desno (levo), oddelek (četa, zbor, prapor) v desno (levo) — glej!

«Stopaj!»

Na povelje «glej!» napravi prvi oddelek (zbor, prapor), izvzemši poveljnika oddelka in krajnikov na mimohodni strani, obrat glave v označeno stran in na «Stopaj!» stopi prvi oddelek s poveljnikom in s krajniki vred v premo smer. Poveljnik in krajniki napravijo obrat glave šele, ko so tri korake pred počaščencem. Poveljnik in krajniki brez povelja obrnejo glavo naravnost, ko so tri korake mimo počaščenca, oddelek pa šele potem, ko mu njegov poveljnik veli:

«Premo — glej!»

Drugi oddelek v predpisani razdalji koraka za prvim in obrat glave napravi na povelje svojega poveljnika. Poveljnik in krajniki se vedejo, kakor oni v prvem oddelku.

Naslednji oddelki se ravnajo kakor drugi oddelek.

Pri mimohodu v predelu korakajo poveljniki oddelkov tri, odnosno šest korakov pred svojim oddelkom (zborom, praporom), četopoveljniki pa en korak za sredo svoje čete.

Če je mimohodec posamezna četa v čelnem dvoredu, koraka četopoveljnik tri korake pred četo.

2. Mimohod v četverostopu.

Pri mimohodu koraka poveljnik oddelka (zbor, prapora) tri, odnosno šest korakov pred oddelkom, četopoveljniki pa na mimohodni strani poleg prvega četverostopa v svoji četi.

Če je mimohodec posamezna četa v četverostopu, koraka četopoveljnik tri korake pred četo.

Slavnosti.

1. Cerkvene slavnosti.

Namen gasilnih društev sicer ni, sodelovati pri cerkvenih slavnostih in če že udeležitev zahtevajo okoliščnosti, se je vesti po nastopnih navodilih. Straže pred altarji, katafalki, ob baldahinih itd. morajo biti vedno v celi opravi s pokrito glavo.

Oddelki v cerkvi nastopajo z odkrito glavo. Mašam na prostem prisostvujejo oddelki s pokrito glavo v pozorni, petostični stoji. Pri povzdigovanju poveljujemo k pokleku in odkritju glave. Povelja so razložena pri počaščenju Najsvetejšega.

Po zavživanju poveljujemo k pokritju glave in k vzklonu.

Pri blagoslovljenju z Najsvetejšim, kakor pri povzdigovanju, poveljujemo k pokleku in odkritju glave.

Posamezniki in straže napravijo pri povzdigovanju in blagoslovljenju brez povelja to, kar napravijo oddelki na povelje.

2. Narodne in druge slavnosti.

Slavnostij, katere prireja »Zveza«, naj se gasilna društva v čim večjem številu udeležujejo, priporoča pa se tudi, da se udeležujejo po možnosti slavnostij, katere prirejajo sosedna gasilna društva.

Večjih narodnih in drugih enakih slavnostij naj se gasilna društva udeležujejo le tedaj, če je prireditev primerna vzvišenemu namenu gasilnih društev in narodnemu čutu složnih udov.

Tu se posebno povdarja, da je vsakega posameznika kakor tudi oddelkov prva dolžnost in prvi pogoj, da pri slavnostih nastopajo dostojno in vzgledno.

Nastope oddelkov izvajamo vedno s poveljevanjem, ki je za vse slučaje razloženo v »redovnih vajah«.

Na zdar!

Fr. Barle.

COBISS ©

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

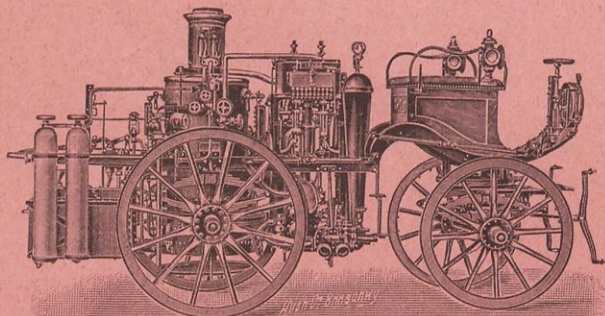

00000076405

Ustanovljeno 1860. — 130 prvih odlikovanj!

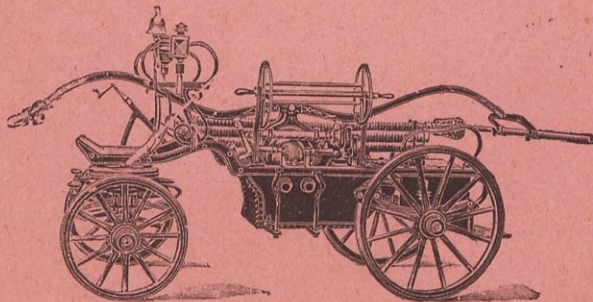
E. C. Flader

Sorgental (Češko).

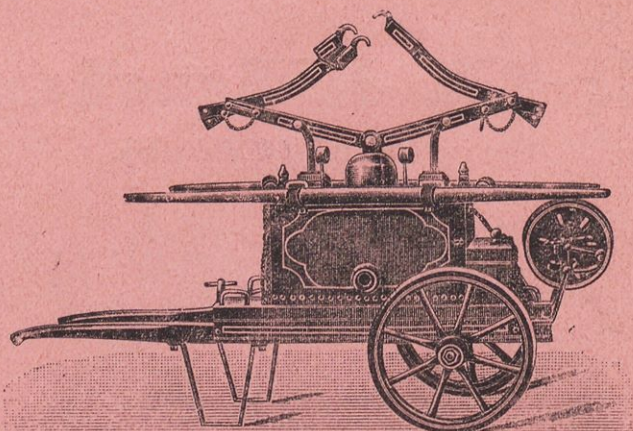
Priporoča svoje **parne, bencin-motorne, elektro-**
in vozne brizgalnice najboljšega sestava.

Mehanično pomikalne lestve, vrtilne lestve,
avtomobile, vozove za moštvo in orodje, cevi,
opravo za gasilce ter vse v to stroko spada-
joče priprave.

Polno jamstvo!

Ceniki zastonj in poštnine prosto!

40⁰/₀

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri brizgalnicah najnovejšega zistema in prenosom ravnoteža, odlikovanega v Pragi na razstavi l. 1903., izumitelja in tvorničarja

R. A. Smekala

iz Smichova.

Podružnica v Zagrebu.

Ti stroji delajo desno in levo, eno- in dvomlazno 30 do 35 m mlaza.

Skladišče vseh gasilnih potrebščin.

Malim občinam se priporočajo „Universalke“.

Prodaja se tudi na obroke.

Pojasnila daje brezplačno **podružnica R. A. Smekal**
v Zagrebu, Frankopanska ulica 9.